

Xây dựng, phát triển văn hóa, con người Việt Nam theo tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII và quan điểm chỉ đạo của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng

TS. PHẠM TUYẾT LỆ

Học viện Chính trị khu vực I; Email: Tuyetle1976@yahoo.com.vn

Nhận ngày 24 tháng 3 năm 2024; chấp nhận đăng tháng 7 năm 2024.

Tóm tắt: Trong suốt quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta đã xây dựng được hệ thống quan điểm chỉ đạo sâu sắc, toàn diện về xây dựng và phát triển văn hóa con người Việt Nam. Trên tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng và quan điểm chỉ đạo của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng về xây dựng, phát triển văn hóa con người Việt Nam, bài viết đã đưa ra những yêu cầu mới trong xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam trong bối cảnh hiện nay.

Từ khóa: xây dựng phát triển văn hóa, con người Việt Nam, Nghị quyết Đại hội XIII, quan điểm chỉ đạo của Tổng Bí thư.

Abstract: Throughout the revolutionary leadership process, our Party has developed a profound and comprehensive system of directive views on building and developing Vietnamese culture and people. In the spirit of the 13th Party Congress Resolution and the directive views of General Secretary Nguyễn Phú Trọng on building and developing Vietnamese culture and people, this article presents new requirements for building and developing Vietnamese culture and people in the current context.

Keywords: building and developing culture, Vietnamese people, 13th Party Congress Resolution, directive views of the General Secretary.

1. Văn hóa là một phạm trù có nội hàm rất rộng, với nhiều cách hiểu khác nhau, liên quan đến mọi mặt của đời sống xã hội. Tính đến nay, trên thế giới có hàng trăm định nghĩa khác nhau về văn hóa. Nhưng nhìn chung, các định nghĩa đều nhấn mạnh vào hoạt động sáng tạo của các cộng đồng người gắn liền với tiến trình phát triển của mỗi giai đoạn nhất định; nhấn mạnh những giá trị có tính nhân văn phổ quát; nhấn mạnh những giá trị có tính đặc thù của mỗi cộng đồng, bản sắc riêng của từng dân tộc.

Theo Hồ Chí Minh: "Vì lẽ sinh tồn cũng như mục đích của cuộc sống, loài người mới sáng tạo và phát minh ra ngôn ngữ, chữ viết, đạo đức, pháp luật, khoa học, tôn giáo, văn học, nghệ thuật, những công cụ sinh hoạt hằng ngày về mặc, ăn, ở và các phương thức sử dụng. Toàn bộ những sáng tạo và

phát minh đó tức là văn hóa. Văn hóa là sự tập hợp mọi phương thức sinh hoạt cùng với biểu hiện của nó mà loài người đã sản sinh ra nhằm thích ứng những nhu cầu đời sống và đòi hỏi của sự sinh tồn"⁽¹⁾.

Định nghĩa về văn hóa của Hồ Chí Minh giúp chúng ta hiểu văn hóa cụ thể và đầy đủ hơn. Vì mọi hoạt động của con người đều "vì lẽ sinh tồn cũng như mục đích của cuộc sống". Những hoạt động được lặp đi, lặp lại thành những thói quen, phong tục, tập quán, chuẩn mực, những giá trị vật chất và tinh thần được tích lũy, lưu truyền từ đời này qua đời khác thành kho tàng quý giá mang đậm bản sắc riêng của từng dân tộc, góp lại mà thành di sản văn hóa của toàn nhân loại.

Nhận thức sâu sắc vị trí, vai trò và tầm quan

trọng của văn hóa trong sự nghiệp xây dựng và phát triển đất nước, Đảng ta đã sớm đề cập đến vấn đề phát triển văn hóa dân tộc ngay trong Cương lĩnh chính trị năm 1930. Quan điểm về văn hóa sau đó được Đảng ta kế thừa, bổ sung, phát triển phù hợp với từng giai đoạn cách mạng, thể hiện qua văn kiện Đại hội Đảng, chỉ thị, nghị quyết các thời kỳ. Năm 1943, khi nước ta chưa giành được độc lập, Đảng ta đã đề ra Đề cương văn hóa Việt Nam, trong đó nêu rõ: "Mặt trận văn hóa là một trong ba mặt trận (kinh tế, chính trị, văn hóa)" và chủ trương phát triển văn hóa theo ba nguyên tắc: Dân tộc hóa - Đại chúng hóa - Khoa học hóa. Những quan điểm chỉ đạo trong Cương lĩnh chính trị và Đề cương văn hóa Việt Nam đã giúp Đảng quy tụ được xung quanh mình các giai cấp và các tầng lớp yêu nước, xây dựng nên lực lượng cách mạng to lớn và rộng khắp để đấu tranh chống thực dân Pháp và bọn phong kiến tay sai vì sự nghiệp giải phóng dân tộc.

Năm 1945, Cách mạng Tháng Tám thành công, lập nên nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa (nay là nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam). Trong phiên họp đầu tiên của Hội đồng chính phủ ngày 3/9/1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã nêu lên 6 nhiệm vụ cấp bách, trong đó có 2 nhiệm vụ thuộc về văn hóa: *Một là*, cùng với diệt giặc đói phải diệt giặc dốt. *Hai là*, phải giáo dục tinh thần cho nhân dân. Người khẳng định: "Một dân tộc dốt là một dân tộc yếu" Trong diễn văn khai mạc Hội nghị Văn hóa toàn quốc lần thứ nhất ngày 24/11/1946, Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng: "Nền văn hóa mới của nước nhà lấy hạnh phúc của đồng bào, của dân tộc làm cơ sở"; "Văn hóa liên hệ mật thiết với chính trị"; "Phải làm thế nào cho văn hóa đi sâu vào trong tâm lý quốc dân"; "Văn hóa phải làm thế nào cho ai cũng có lý tưởng tự chủ, độc lập, tự do"; phải làm thế nào cho mỗi người dân Việt Nam, từ già đến trẻ, cả đàn ông và đàn bà ai cũng hiểu nhiệm vụ của mình và biết hạnh phúc của mình nên được hưởng. "Số phận dân ta là ở trong tay dân ta" Người nêu một chân lý: "Văn hóa soi đường cho quốc dân đi..."; "Phải đem văn hóa lãnh đạo quốc dân để thực hiện độc lập, tự cường, tự chủ" Người nhấn mạnh: "Trong công cuộc kiến thiết nước nhà có bốn vấn

đề cùng phải chú ý đến, cùng phải coi trọng ngang nhau: chính trị, kinh tế, xã hội, văn hóa"⁽²⁾.

Từ năm 1986 đến nay, dưới sự lãnh đạo của Đảng, nước ta đã tiến hành đổi mới toàn diện các lĩnh vực của đời sống xã hội từ kinh tế, văn hóa, xã hội, an ninh, quốc phòng, đối ngoại. Riêng về lĩnh vực văn hóa, Đảng ta đã ban hành Nghị quyết Trung ương 4 khóa VII về một số nhiệm vụ văn hóa, trong những năm trước mắt, đặc biệt là Nghị quyết Trung ương 5 khóa VIII về xây dựng và phát triển văn hóa Việt Nam tiến tiến đậm đà bản sắc dân tộc. Đây là 2 nghị quyết có tầm chiến lược về phát triển văn hóa Việt Nam trong thời kỳ đổi mới. Ngày 09/6/2014, Hội nghị lần thứ 9 Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI đã ban hành Nghị quyết số 33 - NQ/TW về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng nhu cầu phát triển bền vững của đất nước. Ngày 4/6/2020 Bộ Chính trị đã ra Kết luận số 76 - KL/TW, Về việc tiếp tục thực hiện nghị quyết 33 - NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương khóa XI, trong đó nhấn mạnh: "Xây dựng và phát triển văn hóa, con người là nhiệm vụ quan trọng, thường xuyên của cả hệ thống chính trị. Văn hóa là hồn cốt của dân tộc, là nền tảng tinh thần vững chắc của xã hội, là sức mạnh nội sinh quan trọng trong bảo đảm sự phát triển bền vững của Tổ quốc, vì mục tiêu dân giàu, nước mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh"⁽³⁾.

Trong thời kỳ đổi mới, Đảng ta đã không ngừng xây dựng, bổ sung để hệ thống quan điểm, đường lối về phát triển văn hóa, con người Việt Nam ngày càng hoàn thiện, phù hợp với từng giai đoạn lịch sử. Việc phát huy, đề cao phương thức nêu gương của cán bộ, đảng viên, đặc biệt là người đứng đầu góp phần xây dựng văn hóa một cách khá toàn diện trên mọi mặt của đời sống xã hội như trong kinh tế có văn hóa doanh nghiệp, văn hóa doanh nhân, trong các thiết chế chính trị có văn hóa công sở, văn hóa nông thôn mới.

Trên cơ sở đó, Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã xác định phương hướng và phát triển đất nước giai đoạn 2021 - 2030, trong đó chỉ rõ: "Phát triển con người toàn diện và xây dựng nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc để văn

hóa, con người Việt Nam thực sự trở thành sức mạnh nội sinh, động lực phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc. Tăng đầu tư cho phát triển sự nghiệp văn hóa. Xây dựng, phát triển, tạo môi trường và điều kiện thuận lợi nhất để khơi dậy truyền thống yêu nước, tự hào dân tộc, niềm tin, khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc; tài năng, trí tuệ, phẩm chất của con người Việt Nam, là trung tâm, mục tiêu và động lực phát triển quan trọng của đất nước^[4].

Nhận thức rõ vai trò của văn hóa trong xây dựng, phát triển và bảo vệ công cuộc tiến lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam, Đảng và Nhà nước ta đã quan tâm đầu tư cho sự nghiệp văn hóa, tạo điều kiện thuận lợi cho việc phát triển văn hóa nhằm khơi dậy tinh thần sáng tạo của cả hệ thống chính trị và mỗi người dân Việt Nam, nhất là giới văn nghệ sĩ.

Bổ sung, phát triển các nghị quyết về văn hóa, Văn kiện Đại hội XIII của Đảng cũng nhấn mạnh: □Gắn kết chặt chẽ, hài hòa giữa phát triển kinh tế với phát triển văn hóa và thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội, nâng cao đời sống nhân dân. Xây dựng, phát huy yếu tố văn hóa để thực sự là đột phá phát triển kinh tế - xã hội, hội nhập quốc tế. Khơi dậy tinh thần yêu nước, tinh công bằng, ý chí tự cường, tự hào dân tộc và khát vọng vươn lên. Tăng cường công tác bảo tồn, tôn tạo và phát huy các giá trị văn hóa vật thể, phi vật thể, các di tích văn hóa... Từng bước hạn chế, tiến tới xóa bỏ các hủ tục, tập quán lạc hậu. Đề cao tính tiên phong, gương mẫu trong văn hóa ứng xử của người lãnh đạo, cán bộ, công chức và đảng viên^[5].

Trên tinh thần Nghị quyết Đại hội lần thứ XIII, tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc ngày 24/11/2021, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã chỉ ra rằng: □Nền văn hóa mà chúng ta xây dựng là nền văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc với nội dung cốt lõi là độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh giữ vai trò chủ đạo trong đời sống tinh thần xã hội; kế thừa những truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc, đồng thời tiếp thu có chọn lọc những thành tựu, tinh hoa văn hóa của thế giới, phấn đấu xây dựng một xã hội văn minh, lành mạnh vì lợi ích chân chính

và phẩm giá con người với trình độ tri thức, đạo đức, thể lực, lối sống và thẩm mỹ ngày càng cao. Đồng thời, Đảng ta khẳng định: □Con người là chủ thể, giữ vị trí trung tâm trong chiến lược phát triển; phát triển văn hóa, xây dựng con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự nghiệp đổi mới^[6].

Thực tế đã chứng minh, trong đời sống xã hội con người là chủ thể, giữ vị trí trung tâm trong sự phát triển của xã hội, vì vậy xây dựng văn hóa, xây dựng con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực của sự nghiệp đổi mới hiện nay. Tổng Bí thư đã chỉ ra rằng: □Xây dựng và phát triển văn hóa, con người là xây dựng con người có nhân cách và xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh; chú trọng mối quan hệ giữa văn hóa với chính trị và kinh tế; xây dựng văn hóa trong Đảng và trong hệ thống chính trị; xây dựng văn hóa công chức, văn hóa công vụ, đặc biệt là đạo đức công vụ, chú trọng sự nêu gương của cán bộ, đảng viên. Đảng ta cũng xác định, chủ thể xây dựng và phát triển văn hóa là Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân là chủ thể sáng tạo; đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ đóng vai trò quan trọng^[7].

Từ những thành tựu nổi bật mà Đảng ta đạt được, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhấn mạnh: □Nhận thức về văn hóa ngày càng hoàn thiện và sâu sắc trên các lĩnh vực, các loại hình; các sản phẩm văn hóa ngày càng đa dạng, phong phú, đáp ứng yêu cầu mới, nhiều mặt của xã hội. Nhiều giá trị của văn hóa truyền thống và di sản văn hóa của dân tộc được kế thừa, bảo tồn và phát triển...^[8]. Tổng Bí thư đã chúc mừng và biểu dương những đóng góp to lớn của toàn Đảng, toàn dân, toàn thể cán bộ, đảng viên, đặc biệt là đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ, các lực lượng tham gia trên mặt trận văn hóa trong thời gian qua. Đồng thời Tổng Bí thư cũng chỉ ra những hạn chế: □□ văn hóa chưa được các cấp, các ngành nhận thức một cách sâu sắc và chưa được quan tâm một cách đầy đủ và tương xứng với kinh tế, chính trị; chưa thật sự trở thành sức mạnh nội sinh, động lực của sự phát triển bền vững của đất nước. Vai trò của văn hóa trong xây dựng con người chưa được xác định đúng tầm, còn có chiều hướng nặng về chức năng giải trí. Phát triển các lĩnh vực văn hóa chưa đồng bộ, còn phiến diện, nặng về hình

thức, chưa đi vào chiều sâu, thực chất...^[9].

Từ thực tiễn 35 năm đổi mới, Đảng ta đã rút ra một số bài học kinh nghiệm, trong đó có liên quan đến lĩnh vực văn hóa như: Tập trung ưu tiên xây dựng đồng bộ thể chế phát triển, bảo đảm hài hòa giữa kiên định và đổi mới, kế thừa và phát triển; giữa đổi mới kinh tế với đổi mới chính trị, văn hóa, xã hội; giữa tuân theo các quy luật thị trường và bảo đảm định hướng xã hội chủ nghĩa; giữa tăng trưởng kinh tế với phát triển văn hóa, con người, giải quyết các vấn đề xã hội, bảo vệ tài nguyên, môi trường; giữa phát triển kinh tế, xã hội với bảo đảm quốc phòng, an ninh; giữa độc lập tự chủ với hội nhập quốc tế; thực sự coi trọng, phát huy hiệu quả vai trò động lực của con người, văn hóa, giáo dục và đào tạo, khoa học và công nghệ trong phát triển đất nước^[10].

2. Trên tinh thần Nghị quyết Đại hội XIII và tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng và phát triển văn hóa con người Việt Nam trong bối cảnh mới cần tập trung thực hiện tốt những nhiệm vụ sau:

Một là, khơi dậy mạnh mẽ tinh thần yêu nước, ý chí tự cường, tinh thần đoàn kết, khát vọng phát triển đất nước phồn vinh, hạnh phúc.

Đảng ta kiên quyết khẳng định văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội vừa là mục tiêu, vừa là động lực phát triển bền vững của đất nước. Đồng thời xác định phát triển văn hóa đồng bộ, hài hòa với tăng trưởng kinh tế; là định hướng cơ bản của quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam. Qua đó đặt văn hóa ngang hàng với kinh tế, chính trị, xã hội.

Từ những nội dung trọng tâm trên cho thấy, Đảng ta luôn coi trọng vai trò của văn hóa và công tác xây dựng văn hóa trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc và trong quá trình xây dựng đất nước.

Văn hóa là nền tảng tinh thần của xã hội; là hệ giá trị về mặt tinh thần của con người đã được hình thành qua hàng nghìn năm lao động và sáng tạo, đấu tranh kiên cường dựng nước và giữ nước của cộng đồng các dân tộc Việt Nam; là kho tàng kinh nghiệm được lưu truyền và thấm sâu vào tâm hồn của con người, của dân tộc, trở thành nền tảng vững chắc cho đời sống tinh thần của xã hội. Lịch sử dựng nước và giữ nước của Việt Nam đã chứng

minh vai trò đặc biệt của văn hóa. Với tư cách là nền tảng tinh thần những giá trị văn hóa truyền thống tốt đẹp được Đảng ta phát huy đã góp phần tạo nên sức mạnh đưa cách mạng Việt Nam đi từ thắng lợi này đến thắng lợi khác. Do đó, phát triển kinh tế phải song hành với xây dựng và phát triển văn hóa con người.

Hai là, xây dựng, phát triển văn hóa, con người Việt Nam trong bối cảnh mới cần bảo đảm tính dân tộc, dân chủ, khoa học và nhân văn.

Xây dựng, phát triển văn hóa, con người Việt Nam trong bối cảnh mới với phải gắn với giữ gìn, phát huy những giá trị tốt đẹp của văn hóa truyền thống, nét đặc sắc của cộng đồng các dân tộc Việt Nam; gắn với tiếp thu tinh hoa văn hóa của nhân loại. Đó là tinh thần yêu nước, tinh thần đoàn kết, sáng tạo, ý trí tự lực, tự cường, trung thực, trách nhiệm. Từ đó phát huy cao độ tinh thần cống hiến của mọi tầng lớp nhân dân, tạo nguồn lực nội sinh và động lực để phát triển đất nước. Trong đó cần phải chú trọng phát huy vai trò tiên phong của đội ngũ trí thức, giới văn nghệ sĩ... làm cho văn hóa Việt Nam ngày càng phong phú, đa dạng hơn.

Ba là, xây dựng và phát triển văn hóa, con người đảm bảo sự hoàn thiện nhân cách con người

Phát triển toàn diện và đồng bộ, các lĩnh vực văn hóa, xây dựng môi trường văn hóa, trong đó chú trọng vai trò của gia đình, cộng đồng. Phát triển hài hòa giữa kinh tế và văn hóa; chú ý đầy đủ đến yếu tố văn hóa và con người trong phát triển kinh tế.

Trong xây dựng văn hóa, trọng tâm là chăm lo xây dựng con người có nhân cách, có đạo đức, lối sống tốt đẹp, với các đặt tính cơ bản: yêu nước, đoàn kết, dũng cảm, tài trí, cần cù, nhân ái, nghĩa tình, hòa hiếu, khoan dung. Xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, hướng tới những giá trị chân - thiện - mỹ. Con người mà Đảng ta chú ý xây dựng là con người của lương tri, con người của phẩm hạnh, vừa phải mang tính dân tộc, hiện đại, nhân văn, vừa có khả năng đảm nhiệm những trọng trách mới trong quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước, hội nhập kinh tế quốc tế trong tình hình mới.

Trong xây dựng, phát triển văn hóa, con người cần phải kết hợp giữa gia đình, nhà trường và xã

hội, trong đó gia đình giữ vai trò quan trọng. Gia đình là nơi đầu tiên hình thành, phát triển nhân cách con người. Vì gia đình là tế bào, là hạt nhân của xã hội, đồng thời, cũng là nơi bảo tồn và phát huy những giá trị văn hóa truyền thống, môi trường quan trọng để hình thành, nuôi dưỡng và giáo dục nhân cách con người. Những giá trị, những chuẩn mực trong gia đình được cộng đồng thừa nhận và trao truyền từ thế hệ này đến thế hệ khác.

Phát triển hài hòa giữa kinh tế và văn hóa; cần chú ý đầy đủ đến yếu tố văn hóa và con người trong phát triển kinh tế. Sự tồn tại và phát triển của xã hội loài người đã chứng minh: con người thực sự là trung tâm trong quá trình phát triển kinh tế, xã hội, là chủ thể sản xuất, sáng tạo ra các giá trị vật chất và tinh thần, duy trì sự thiết lập mối quan hệ chính trị, kinh tế, văn hóa; hình thành niềm tin và định hướng tương lai tạo động lực cho sự phát triển kinh tế, xã hội. Nhờ sự phát triển của văn hóa, con người đã tạo ra những thành tựu khoa học, công nghệ, tri thức quản lý... tạo nên sức mạnh nội sinh, nguồn lực vô cùng to lớn của đất nước. Trong điều kiện hiện nay văn hóa đã khai mở tinh thần sáng tạo, tự lực, tự cường khởi nghiệp; tạo lập pháp lý, thị trường sản phẩm văn hóa minh bạch, tiến bộ, hiện đại để các doanh nghiệp tham gia xây dựng phát triển văn hóa.

Bốn là, xây dựng văn hóa trong Đảng, cơ quan nhà nước và cả hệ thống chính trị để tạo động lực, niềm tin và lan tỏa mạnh mẽ trong nhân dân.

Thời gian qua, có lúc, có nơi cấp ủy và chính quyền chưa thật sự quan tâm đến yếu tố văn hóa, chưa đặt văn hóa ngang hàng với nhiệm vụ chính trị, kinh tế, xã hội. Để tiếp tục giữ gìn, chấn hưng nền văn hóa dân tộc Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đã khẳng định: "Chú trọng xây dựng Đảng và hệ thống chính trị về văn hóa, về đạo đức; kiên quyết đấu tranh phòng, chống tham nhũng, tiêu cực, để Đảng ta và hệ thống chính trị nước ta thật sự là đạo đức, là văn minh, tiêu biểu cho lương tri và phẩm giá con người Việt Nam". Xây dựng văn hóa trong Đảng, cơ quan nhà nước và cả hệ thống chính trị là phát huy vai trò nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu. Xây dựng và thực hiện

ng nghiêm đạo đức công vụ; chú trọng môi trường văn hóa công sở, nếp sống văn minh trong cán bộ, đảng viên; chuẩn mực văn hóa trong công tác lãnh đạo, quản lý. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm, năng lực lãnh đạo của Đảng, quản lý của Nhà nước, tham gia và phối hợp nhịp nhàng của Mặt trận Tổ quốc và các tổ chức chính trị - xã hội trong xây dựng, phát triển văn hóa, con người trong bối cảnh mới.

Năm là, xây dựng và phát triển văn hóa là sự nghiệp của toàn dân do Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân là chủ thể sáng tạo, đội ngũ trí thức giữ vai trò quan trọng.

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta rất quan tâm đến việc phát huy vai trò của đội ngũ trí thức. Đội ngũ trí thức cũng có một nhiệm vụ rất quan trọng trong xây dựng chủ trương chính sách của Đảng và pháp luật của Nhà nước, hệ thống lý luận văn hóa và đường lối văn hóa. Họ không ngừng nghiên cứu để làm sáng tỏ những vấn đề lý luận về xây dựng và phát triển văn hóa dân tộc; không ngừng nghiên cứu lý luận, tổng kết thực tiễn, kế thừa những giá trị lý luận văn hóa dân tộc, tiếp thu những thành tựu lý luận về văn hóa của thế giới để hình thành hệ thống lý luận về một nền văn hóa mới phù hợp với giai đoạn hiện nay; đồng thời, kiên quyết đấu tranh chống những tư tưởng sai trái, phản động, xuyên tạc về sự lãnh đạo của Đảng trên lĩnh vực văn hóa cũng như những quan điểm đi ngược lại truyền thống văn hóa dân tộc.

Cấp ủy chính quyền các cấp cần tiếp tục nâng cao nhận thức, năng lực lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước trên lĩnh vực văn hóa, từng bước đáp ứng yêu cầu phát triển văn hóa, con người Việt Nam trong thời đại 4.0 và hội nhập quốc tế. Khắc phục tư tưởng "đuy kinh tế", tập trung kinh tế, ít quan tâm đến văn hóa. Quy hoạch, đào tạo, bồi dưỡng cán bộ làm công tác văn hóa. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: "Cán bộ là cái gốc của mọi công việc". Cán bộ lãnh đạo, quản lý văn hóa không chỉ có phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống mà cần phải có trình độ chuyên môn, am hiểu đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ, có khả năng vận động và thuyết phục quần chúng tham gia vào công cuộc xây dựng đời sống văn hóa; đặt biệt quan tâm, đào

tạo, bồi dưỡng, xây dựng đội ngũ trí thức, văn nghệ sĩ, làm công tác văn hóa nghệ thuật. Đội ngũ trí thức giữ vai trò quan trọng trong sự nghiệp phát triển văn hóa.

Sáu là, xây dựng môi trường văn hóa phù hợp với nền công nghệ hiện đại, phù hợp với nền kinh tế số, công dân số, làm cho văn hóa Việt Nam ngày càng phát triển. Đồng thời phát triển các ngành công nghiệp văn hóa, xây dựng văn hóa trong doanh nghiệp, văn hóa trong kinh doanh một cách lành mạnh.

3. Xây dựng và phát triển văn hóa con người Việt Nam trong bối cảnh mới là một trong những vấn đề trọng tâm, một nội dung quan trọng trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng. Điều đó cũng được thể hiện rất rõ trong bài phát biểu của Tổng Bí thư tại Hội nghị toàn quốc về văn hóa. Vì thực chất nói đến văn hóa là nói đến con người. Quan điểm của Tổng Bí thư về đặt văn hóa ngang hàng với chính trị, kinh tế, xã hội chính là coi trọng yếu tố con người trong phát triển trên các lĩnh vực đó.

Trong quá trình xây dựng và phát triển đất nước, văn hóa là lĩnh vực thể hiện rõ nhất bản chất của chế độ xã hội chủ nghĩa. Chiến lược xây dựng và phát triển văn hóa, con người của Đảng trong thời kỳ mới đã khẳng định vai trò ngày càng quan trọng của văn hóa, yếu tố con người. Điều đó một lần nữa khẳng định bản chất ưu việt của chế độ xã hội chủ nghĩa, là kim chỉ nam để Đảng và nhân dân ta tiếp tục đẩy mạnh phát triển nền kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa, hội nhập kinh tế quốc tế; xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh và củng cố hệ thống chính trị; đáp ứng nhu cầu tinh thần ngày càng cao của nhân dân; góp phần vào sự phát triển bền vững của đất nước. Trong đó, những đóng góp, nghiên cứu lý luận, của đội ngũ trí thức; sự sáng tạo của giới văn nghệ sĩ đã góp phần quan trọng vào việc hoạch định đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.

Trong thời kỳ toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế, tác động mạnh mẽ của cuộc cách mạng khoa học công nghệ hiện đại vừa là thời cơ vừa là thách thức cho việc xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc. Do đó

việc thường xuyên bổ sung, phát triển quan điểm, hoàn thiện đường lối, chính sách xây dựng và phát triển văn hóa, con người là một yêu cầu khách quan.

Việc tổ chức và triển khai đồng bộ, có chiều sâu những quan điểm chỉ đạo, những nhiệm vụ trọng tâm trong chiến lược xây dựng, phát triển văn hóa, con người sẽ góp phần tích cực thực hiện tiến bộ và công bằng xã hội, phát huy nhân tố con người, thúc đẩy mạnh mẽ công cuộc tiến lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam.

Đứng trước thời cơ và thách thức mới, yêu cầu khách quan đòi hỏi chúng ta phát huy những thành tựu đã đạt được, khắc phục những khuyết điểm và yếu kém, tranh thủ thời cơ, quyết tâm thực hiện đồng bộ và toàn diện các quan điểm của Đảng về xây dựng và phát triển văn hóa, con người, tạo động lực cho sự phát triển chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội. Phát huy sức mạnh nội sinh của dân tộc Việt Nam trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa để chúng ta hội nhập quốc tế một cách chủ động, tích cực. Tiếp tục, giữ gìn, xây dựng và không ngừng phát triển nền văn hóa Việt Nam ngày càng tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, thực sự là **“nền tảng tinh thần”** là **“động lực phát triển”**, **“sợi đường cho quốc dân đi”**, góp phần phát huy mạnh mẽ vai trò to lớn của văn hóa và con người Việt Nam trong sự nghiệp đổi mới./.

(1) Đảng Cộng sản Việt Nam (2000), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, T.7, tr136.

(2) Phát biểu của Chủ tịch Hồ Chí Minh tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc lần thứ nhất, ngày 24/11/1946, xem báo *Cứu quốc*, số 416, ngày 25/11/1946

(3) Bộ Chính trị đã ra kết luận số 76 - KL/TW, ngày 4 tháng 6 năm 2020 *Về việc tiếp tục thực hiện nghị quyết 33-NQ/TW của Ban Chấp hành Trung ương khóa XI về xây dựng và phát triển văn hóa, con người Việt Nam đáp ứng nhu cầu bền vững của đất nước*.

(4), (5), (10) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, T.1, tr115-116, 134-135,97-98.

(6), (7), (8), (9) Nguyễn Phú Trọng (2022), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tr.164-165,165,166,167.